

**GOVOR PREDSEDNIKA DRŽAVNEGA ZBORA MAG. DEJANA ŽIDANA NA SLAVNOSTNI
AKADEMIJI DRUŠTVA POSLANCEV 90 IN DRŽAVNEGA ZBORA OB 25. OBLETNICI
SPREJEMA REPUBLIKE SLOVENIJE V SVET EVROPE
Državni zbor, 10. januar 2019**

Spoštovani predsednik Društva poslancev 90, dr. Slavinec,
spoštovani kolegice in kolegi, poslanke in poslanci sedanjega in preteklih sklicev,
gospe in gospodje,

Vesel sem, da v Državnem zboru, v njegovi osrednji dvorani, v kateri ste tudi sami sooblikovali zgodovino, ponovno gostimo slavnostno akademijo Društva poslancev 90.

Tokratna akademija je posvečena 25. obletnici sprejema Republike Slovenije v Svet Evrope, ki smo jo sicer obeležili maja lani. Leto 2019 je hkrati tudi leto, ko bo Svet Evrope praznoval jubilejno 70. letnico. Gre torej za odlično priložnost, da spomnimo na naše 25-letno članstvo v tej najstarejši panevropski organizaciji in tudi na njen pomen, njeno nepogrešljivost in dosežke.

Ideje o povezovanju evropskih narodov segajo v sam srednji vek, vrhunec pa so dosegle po tem, ko sta Evropo katastrofalno razdejali dve uničujoči vojni. Prav na teh tragičnih povojnih ruševinah je vzniknila ideja združevanja in tesnejšega povezovanja kot sredstva za preseganje razlik med narodi ter zagotovila za mir in svobodo. Z vidika trenutnega dogajanja na Otoku se zdi morda nekoliko presenetljivo, a povezovanje evropskih držav, kot pogoj za mir, je po vojni močno podpiral prav Winston Churchill. Že leta 1946 se je zavzel za ustanovitev »Združenih držav Evrope«. Ko je bila ta ambiciozna ideja izrečena »jasno in glasno«, je ni bilo več moč utišati ali zatreti. 5. maja 1949 je bil z Londonskim sporazumom ustanovljen Svet Evrope.

V skoraj sedmih desetletjih je Svet Evrope prehodil dolgo pot. Države članice so se zavezale h krepitvi miru na temelju pravičnosti in mednarodnega sodelovanja, k spoštovanju in promoviranju človekovih pravic ter k spodbujanju razvoja demokracije, vladavine prava in medkulturnega sodelovanja. Njegovo članstvo je, od prvotnih desetih podpisnic, naraslo na 47 držav članic in 6 držav opazovalk, ki organizaciji dodajajo dragoceno globalno dimenzijo. Svet Evrope se ni le številčno okreplil, ampak je, in to je tisto ključno, močno vplival na razvoj in podobo sodobne Evrope.

Razumljivo je torej, da je bil za našo, tedaj mlado državo, vstop v organizacijo kakršna je Svet Evrope izjemnega pomena. Ni pomenil le priznanja naši samostojnosti in neodvisnosti, ampak tudi potrditev naše zrelosti, naše zavezanosti temeljnim (evropskim) vrednotam kot so demokracija, človekove pravice in temeljne svoboščine ter vladavina prava. Pomenil je dragoceno spodbudo za naprej in pomemben doprinos k naši porajajoči se samozavesti. Nekdanji predsednik Milan Kučan je ob 50-letnem jubileju organizacije dejal: *»Parlamentarna skupščina Sveta Evrope je bila prva mednarodna organizacija, ki nam je v najtežjih časih naših političnih in vojaških spopadov priznala evropsko demokratično usmeritev in tudi pomagala do priznanja. Tudi s tem dejanjem je Svet Evrope pokazal, da je v resnici glasnik evropske ideje prestopanja iz preteklosti v obetavnejšo prihodnost.«*

Prihodnost se je, tudi za Slovenijo, izkazala za obetavnejšo, saj smo v letih, ki so sledila, veliko dosegli. A evropski kontinent in celotna mednarodna skupnost sta se v dveh desetletjih in pol, kolikor traja tudi naše članstvo v Svetu Evrope, korenito spremenila. Prilagajanje novi resničnosti pa je vse prej kot enostavno. Že res, da živimo v miru in relativnem blagostanju, a se kljub temu soočamo z izzivi. In če se je pred slabim desetletjem Svet Evrope ukvarjal predvsem z nujnimi reformami, ki bi mu zagotovile večjo politično pomembnost in učinkovitost, je danes na kocki veliko več. Novi izzivi nas opominjajo, da kljub doseženemu demokracije in spoštovanja človekovih pravic ter temeljnih svoboščin, ne more in ne sme biti dovolj. Pod vprašajem so lahko vrednote solidarnosti in humanosti. Ogrožene so celo temeljne demokratične vrednote, tudi spoštovanje človekovih pravic in celo enotnost evropskega povezovanja. Posledično to pomeni, da je vloga Sveta Evrope danes enako pomembna kot pred desetletji in da še vedno ostaja osrednji akter na področju varovanja ključnih evropskih vrednot.

Spoštovani gospe in gospodje,

s ponosom lahko rečem, da danes, 25 let kasneje, Slovenija v Svetu Evrope uživa ugled resne, aktivne in prepoznavne države članice. Velja za državo z uveljavljenimi demokratičnimi institucijami, z visoko stopnjo spoštovanja človekovih in manjšinskih pravic ter načel pravne države. Zasluge za našeto gredo tudi vsem vam, spoštovani poslanke in poslanci sedanjega in preteklih sklicev, ki ste s svojim delom, z zavedanjem odgovornosti, z vestnostjo in prizadevnostjo gradili predstavniško demokracijo, razširjali temeljne evropske vrednote ter si prizadevali za njihovo spoštovanje.

Zdaj pa je na nas vseh, da s skupnimi močmi še okrepimo pripadnost tej nepogrešljivi instituciji in njenemu poslanstvu. Da tudi v prihodnje srčno in zavzeto branimo, krepimo in razširjamo standarde in vrednote, kajti brez njih ne moremo računati na obetavno prihodnost in do sedaj tako uspešno evropsko povezovanje.

Hvala za pozornost.